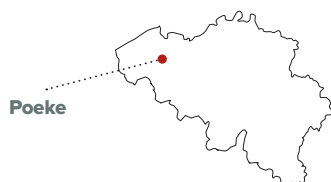

Genetisch potentieel benutten

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Dries Maenhout (38) en Brenda Dewinter (36)
plaats	Poeke, Aalter
grond	55 ha, waarvan 10 ha huiskavel
aantal melkkoeien	100
rollend jaargemiddelde	13.917 3,99 3,31
aantal stuks jongvee	100
varkens	200 zeugen en 1800 mestvarkens

Dries Maenhout is de productiefste melker van Vlaanderen dit jaar. Met een gemiddelde melkproductie van 13.917 kilo zit hij ver boven het Vlaamse gemiddelde van 9164 kilo. Maenhout heeft een duidelijke visie op de bedrijfsvoering, maar laat veel ruimte voor risicospreiding en voor intuïtie.

TEKST JEROM ROZENDAAL

▲
Dries Maenhout en
Brenda Dewinter

Nadat het melkquotum er in 2015 was afgegaan, heb ik alle remmen losgegooid, is de veestapel uitgebreid en de productie omhooggeschoten. We moesten al snel een tweede robot plaatsen.’

Door het hoge dak en de open zijkanten is er veel lichtinval en luchtcirculatie in de veestal, waardoor de koeien zich volgens Maenhout goed voelen. ‘En ze hebben de hele zomer buiten gelopen.’ Het jongvee staat naast de melkveestal in een afzonderlijke stal. Nog een gebouw verder staan de droge koeien in de oude, lage melkstal. De stal is op advies van de robotleverancier Fullwood Packo ingericht met een gestuurd koeverkeer. De stal met diepstrooiselboxen is gebouwd volgens een 1-2-1-opstelling. ‘Het voordeel van deze stalopstelling is dat je de schuur korter kunt houden, maar het nadeel is dat er maar 50 voerplaatsen zijn. Hierdoor kun je niet alle koeien tegelijk vastzetten. Dat is lastig bij bijvoorbeeld vaccinatie en het verwijderen van de haren op de uier via gebruik van een uierbrander’, zegt Maenhout.

Verdere groei veestapel niet mogelijk

Anno 2019 worden er 90 koeien gemolken, staan er 10 koeien droog en bedraagt de productie 1,4 miljoen kilo. Door de enorme groeispurt is de stal inmiddels alweer overbezet, alhoewel dit in de zomer door de weidegang niet zo gevoeld wordt. De overbezetting bepaalt voor een deel ook de relatief lage kritische kostprijs, aldus Maenhout. ‘Daarentegen besparen wij op niets. Niet op fokkerij, niet op voer, op niets.’

De boer geeft aan dat een uitbreiding van de stal voor-

▼
Verse kuil noopt
tot bijsturing van
het rantsoen

Met een eijr van 2936 euro was Dries Maenhout dit jaar de productiefste melkveehouder van Vlaanderen. De hardmelker uit Aalter reageert bescheiden: ‘Natuurlijk ben ik trots, maar het geeft nog meer voldoening dat wij 19.000 kilo per ligbox realiseren. Onze kritieke kostprijs ligt op 27, 28 cent. Ik bekijk de bedrijfsresultaten economisch.’ De jonge boer (38) moet ook wel. Bij de bedrijfsovername in 2003 moest hij vijf zussen uitkopen.

‘De veestapel bestond in 2003 uit een mengelmoes van Oost-Vlaamse en holsteinkoeien’, herinnert Maenhout zich. ‘Door het melkquotum mochten we maar 300.000 liter per jaar leveren. In de loop der jaren kochten we er wat quotum bij en steeg de productie langzaam.’ Door de gestage veestapelgroei raakte de oude stal met 52 ligboxen overbezet. ‘In 2013 hebben we toen de nieuwe stal gezet met 69 ligboxen en één Packo-melkrobot.

▲
*Maenhout
 besteedt veel
 aandacht aan
 het rantsoen*

zien is. 'Maar dat is niet om verder te groeien. Voor vee-stapel-grondverhouding zitten we op ons maximum qua voervoorziening en mestafzet op eigen land. Ook onze afnemer FrieslandCampina heeft een afnamestop afgekondigd en wil niet meer melk afnemen.'

De toekomstige staluitbreiding dient het gemak van de boer en koe. Met extra ligboxen moet de bezettingsgraad weer teruggeschroefd worden en met meer voerplaatsen het arbeidsgemak vergroten. Tevens wordt er ruimte voorzien voor de droge koeien. 'Deze hebben nu een ligbed van 2,20 meter lang. Dat moet naar 3 meter en ook van matten naar diepstrooiselligboxen', zegt de melkveehouder.

Comfort van de koeien is van wezenlijk belang voor een goede productie. Maenhout wijst als voorbeeld op de hittegolf van afgelopen zomer. 'Hierdoor viel de gemiddelde dagproductie terug van 44 naar 37 kilo, om daarna te blijven steken op 41 kilo.' Om de hittestress buiten te houden worden extra ventilatoren geplaatst. 'En misschien ga ik een sproeier op het dak bouwen ter verkoeling', zegt hij.

Wanneer de uitbreiding van de stal moet plaatsvinden, is nog onduidelijk. 'We willen eerst een stal voor 80.000 braadkippen zetten, daarvoor zijn we nu bezig met de vergunning.' Risicospreiding staat centraal in de bedrijfsfilosofie. Naast de toekomstige braadkippenstal en de melkveehouderij heeft het bedrijf ook een varkens-tak, waar zijn vrouw Brenda zich over ontfermt. Ook de

vader van Maenhout springt nog bij en bij ingebruik-name van de stal wordt iemand extra aangenomen. 'Risicospreiding is zeer belangrijk. Stel dat wij uitbreiden naar 250 koeien en de melkprijs zakt zoals in 2015 naar 20 tot 25 cent. Wat moeten we dan?', vraagt Maenhout zich af. 'Ik ben er de man ook niet naar om zo veel koeien te hebben. Veel variatie is leuk.'

Risicospreiding en variatie

Ook in de melkveestapel legt hij zijn eieren niet in één mandje. In het koppel lopen geen drie koeien van dezelfde stier. 'Ik gebruik altijd zes tot tien genomicstieren per jaar. Ik wil niet inzetten op één stier. Als je dan misgokt en er komen wel slechte kalveren, zit je met een probleem. Door meerdere stieren te gebruiken spreiden we het risico en kunnen we doorselecteren.'

Maenhout moet diep in zijn geheugen tasten om een aantal van dit jaar gebruikte stieren op te noemen: 'Butlerview Gold Medal, Peak AltaMauI, ABS Krimson en Denovo Kokomo.' Ook naar de stamboom van zijn koeien moet je hem niet vragen. 'Vroeger heb ik aan prijskampen meegegaan, maar ik ben nu niet meer zo geïnteresseerd in fokkerij. Het zijn de economische resultaten die tellen. Ik zit één middag per jaar met een adviseur samen voor de stierenkeuze. Daarna volg ik het stieradvies. Fokkerij neemt hier maar een halve dag per jaar in beslag.'

Bij de stierkeuze speelt het exterieur een belangrijke rol.

‘Ik gebruik de Amerikaanse TPI-fokwaarde als basis. Ik zoek een brede koe met een brede voorhand. Hoe breder de koe, hoe groter de longinhoud.’ Een tweede uiterlijke eigenschap waar hij waarde aan hecht, is de zwaarte van de koe. ‘Een zware, diepe koe heeft meer pensinhoud. Hoe meer pensinhoud, hoe meer voer je erin kunt stoppen en hoe beter voor de productie. De doelstelling is om zo veel mogelijk ruwvoer in het dier te krijgen.’ Het verbreden en verzwaren van de koeien voor een betere melkgift was in de beginjaren het fokdoel. ‘Daarbij zijn we de gehalten uit het oog verloren’, oordeelt hij over de 3,99 procent vet en 3,31 procent eiwit die het bedrijf dit jaar noteerde. ‘Met de stierenkeuze selecteren we nu meer en meer op gehalten.’

Vroeger afkalven vaarzen geen succes

De ambitieuze Vlaming wil door verder te selecteren met zijn koeien naar een gemiddelde productie van 15.000 liter melk binnen vijf jaar, met behoud van dezelfde gehalten. ‘Ik wil dat realiseren met de staluitbreiding en dus minder overbezetting, genetische vooruitgang en doorselectie. Doordat ik geen groei van de veestapel hoef te realiseren, kan ik selectiever vaarzen aanhouden of afstoten.’

Toch is het sterk de vraag of zijn bedrijf de komende mpr-lijst zal aanvoeren. ‘Geluk boert ook mee. Alles moet meezitten’, erkent hij. Komend jaar lijkt dat niet het geval. De melkveehouder kreeg een aantal tegenslagen te verwerken. ‘Vijf van mijn productiefste koeien zijn dit jaar verongelukt, drie omdat zij een stoot van een andere koe hadden gekregen, waardoor ze problemen kregen met hun uier.’

Ook lijkt een aantal vaarzen geen hoge productie voorbestemd. ‘Omdat wij vaarzen wat moeilijk drachtig kregen, omdat zij iets te vet zijn, heb ik vorig jaar geëxperimenteerd met eerder insemineren. In plaats van op 14 tot 15 maanden heb ik ze geïnsemineerd op 12 tot 13 maanden. De resultaten hiervan vallen wat tegen. Enkele vaarzen zijn wat lichter aan hun lactatie begonnen en zullen niet top produceren.’

De tussenkalf tijd ligt op 420 dagen en het aantal inseminaties per dracht op het bedrijf bedraagt 2,8. Dat laatste zou volgens Maenhout wel wat beter kunnen. ‘Daarom proberen we stieren op dochtervruchtbaarheid te selecteren.’ Door de relatief lage vruchtbaarheid wordt wegens kostenoverwegingen geen gebruik gemaakt van gesekt sperma. Daarbij verhandelt Maenhout jaarlijks 10 tot 15 eigen fokstieren. Door de hoge producties zijn de dekstieren van zijn koeien volgens hem behoorlijk in trek.

Voerrantsoen is constante puzzel

Fokkerij verklaart maar voor een klein deel het succes van de hoge melkproductie. Volgens het echtpaar ligt het ergens anders in. ‘Misschien is het toch het management dat bepalend is’, zegt Brenda. ‘Het is een combinatie van alle factoren’, bevestigt haar echtgenoot. ‘Ook de jongveefok is van groot belang en voer speelt hierbij een belangrijke rol.’

Bij de jongveefok moet er volgens Maenhout niet bezuinigd worden op voer. ‘De eerste levensfase is uiterst belangrijk voor de latere productie. Het uierweefsel wordt bijvoorbeeld in de eerste maanden gevormd. Ik geef mijn kalveren de beste melkpoeder tot ze ongeveer drie maanden oud zijn. Vanaf dag vijf tot maand vier

voer ik hooi en muesli bij voor de pensontwikkeling. Daarna krijgen ze jongveebrok tot twaalf maanden en zorg ik dat de eiwitvoorziening op peil is.’

Voor het melkveerantsoen kan de jonge boer geen sluitend recept geven. ‘Het is gedeeltelijk fingerspitzengefühl. Ik doe zelden rantsoenberekeningen met de computer, daar word ik gek van. Ik stuur liever bij op basis van melkgift, mest, gehalten, ureum en herkauwactiviteit in samenspraak met de voerleverancier. We hebben nu een nieuwe kuil geopend en het suiker daarin is nog niet geheel omgezet. Dat betekent de komende twee maanden puzzelen om tot het ideale rantsoen te komen.’

Het ruwvoer uit de mengwagen is min of meer een vaste waarde en bestaat grofweg uit 10 kg perspulp, 4 kg draf (bierbostel), 25 kg mais en 12 tot 15 kg kuilgras. De melkkoeien krijgen maximaal 8 kg krachtvoer, waarvan 6 kg brok. In het rantsoen voegt de veehouder ook gisten, koolzaadstro, magnesium, mineralen, micotoxinebinder en beschermd vet toe. Ook natriumbicarbonaat gaat de mengwagen in. ‘Omdat de suikers in de nieuwe mais nog niet allemaal omgezet worden, voeg ik daar nu iets meer van bij om pensverzuring te voorkomen.’

Microklimaat voor jongste kalveren

Ondanks de hoge producties zijn er dus geen vaste protocollen. Dit jaar wil Maenhout een afdakje boven het kalverhok bouwen in de jongveestal. ‘Kalveren en ouder jongvee gaan niet goed samen in één ruimte. Zo hebben kalveren sneller last van tocht, hetgeen de ontwikkeling van hun longinhoud kan beïnvloeden. Door een dakje boven hun hok te bouwen wil ik een soort van microklimaat krijgen, waardoor de kalveren zich beter ontwikkelen.’ Kalveren verhuizen na twee maanden uit de iglo’s naar de jongveestal.

Voor het doorselecteren van de veestapel wil het boerechtpaar in de toekomst mogelijk gebruikmaken van merkertesten. Maenhout: ‘Wij zijn dit jaar begonnen met merkertesten uit te voeren bij de vaarzen, maar ik wil eerst drie jaar zien of de uitslagen kloppen met de realiteit.’ Eerst zien, dan geloven: misschien ligt in deze nuchtere bedrijfsaanpak wel het geheim van de productiviteit besloten. |

Gewongen koeverkeer

De koeien van Maenhout moeten via de robots naar het voerhek. Fotografie Kristina Waterschoot legde verschillende details van de huisvesting vast.

► Fotoserie op veeteelt.nl